

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра психології, філософії та суспільних наук**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІОЛОГІЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ**

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 23 Соціальна робота

спеціальність 231 Соціальна робота

освітньо-професійна програма Соціальна робота

форма(и) навчання денна та заочна

КИЇВ 2025

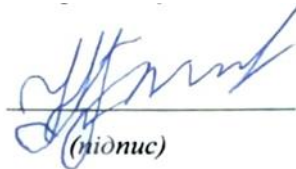
РОЗРОБНИК силабусу: кандидат політичних наук, доцент кафедри державно-правових і гуманітарних дисциплін

(підпис)

Алла Шаповалова

Доктор філософських наук, доцент кафедри психології, філософії та суспільних наук

(підпис)

Ігор КУДРЯ

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, філософії та суспільних наук

Протокол № 1 від 25.08.2025 року

Завідувач кафедри

Олена ВЛАСЕНКО

Гарант освітньо-професійної програми 231 Соціальна робота

(кандидат педагогічних наук, доцент)

Світлана КОПИЛОВА

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1. Назва навчальної дисципліни, Код в ОПІ	Соціологія громадської думки, ОК 2.29 в ОПІ
2. Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова дисципліна циклу Професійної підготовки
3. Рік навчання, семестр у якому Викладається дисципліна	4-й рік навчання, 8-й семестр
4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	4 кредита ЄКТС (120 год), з них: 38 год аудиторного навантаження (20 години лекційних, 18 годин семінарських) та 82 годин самостійної роботи.
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	іспит
6. Інформація про консультації	За запитом здобувача вищої освіти в онлайн форматі
7. Мова викладання	українська
8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Шаповалова Алла Миколаївна (доцент, кандидат політичних наук, доцент кафедри філософії та історії)
9. Контактна інформація викладача	shapovalova.alla@tnu.edu.ua 067-138-91-33
10. Посилання на силабус на вебсайті Університету	
2. Опис навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни	Дисципліна «Соціологія громадської думки» є сучасною і дає можливість студенту ознайомитися з різноманітними науковими підходами, концепціями і принципами вивчення громадської думки у суспільстві. У навчальному курсі особлива увага приділяється вивченню основних етапів становлення та розвитку соціології громадської думки, проблемам формування та використання громадської думки в політичній практиці. Окремі теми присвячені вивченню проблеми маніпулювання громадською думкою, процесу взаємодії між громадською думкою та державною владою, впливу громадської думки на суспільство.
Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	Метою дисципліни «Соціологія громадської думки» є освоєння методологічних і методичних основ

	формування, функціонування, вираження і облік громадської думки як соціального феномену та соціального інституту та розкриття сучасних наукових концепцій, понять, методів вивчення громадської думки, теоретичних підходів до вивчення соціологічних особливостей, соціальних відносин, методів дослідження громадської думки, а також сфери застосування методології соціології у вивченні особливостей формування та розвитку громадської думки. Основним завданням навчальної дисципліни є: отримання знань про основні концепції та теорії соціології громадської думки; аналіз категоріально-понятійного апарату курсу, застосування методів соціологічного аналізу політики і влади; оволодіння методами та технологіями соціологічного дослідження електоральних процесів; застосування технологій аналізу громадської думки.
Пререквізити	Соціологія, Соціальна політика України Теорія та історія соціальної роботи Інформаційні системи та технології
Постреквізити	Соціальна робота в громаді
Формат проведення дисципліни	Під час навчання використовуються наступні форми та методи: презентації, бесіди і дискусії, схеми, відео матеріали, навчальні фільми, індивідуальні науково-дослідні завдання, розв'язання практичних задач, кейсів. Віртуальне навчальне середовище, яке використовуватиметься у разі роботи в дистанційному режимі на єдиній платформі Google Suite Education; через Google Classroom. У дистанційному режимі лекції / практичні / семінарські заняття будуть проведені за допомогою програм електронної комунікації Google Meet. Поточна комунікація з викладачем здійснюється через Classroom, корпоративну пошту, а також у месенджерах Telegram і Viber.

3. Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни.

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК-8. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК-10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, оцінювати повноту та можливості її використання

ЗК-15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

СК-2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК-4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальних груп і громад. СК-8.

Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами.

СК-9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.

СК-10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК-12. Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.

4. Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми.

РН1. Вміння здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми

РН10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

РН13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей і ресурсів клієнтів.

РН15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки

5. Тематика змісту навчальної дисципліни.

Номер та назва розділу, теми, перелік основних питань	Вид навчального заняття	Форми і методи контролю знань	Кількість годин
Змістовий модуль I. Соціологія громадської думки в структурі соціологічного знання. Історія розвитку соціології громадської думки. Тема 1. Особлива роль соціології громадської думки в системі знання і актуальності її вивчення і застосування. Соціологія громадської думки в ряду спеціальних соціологічних теорій. Предмет, цілі, завдання, структура та функції соціології громадської думки. Сучасний рівень розробленості соціології громадської думки: напрями сучасних досліджень, основні дослідницькі центри. Тенденції та перспективи розвитку соціології громадської думки. Тема 2. Природа громадської думки як стану масової свідомості. Громадська думка як соціальний інститут. Філософсько-соціологічний аналіз сутності громадської думки. Структура громадської думки. Проблема ідентифікації громадської думки. Фактори зміни громадської думки. Типи громадської думки та його основні властивості. Громадська думка як «спільне» думка групи. Ставлення населення до проблеми корупції. Громадська думка як чинник поведінки. Ставлення до корупції й проявів недоброчесності у громадській думці	Лекція Семінар Лекція	Вхідний контроль; співбесіда Виконання письмових завдань Контроль бліц-опитування	4 2 2
2.3 Проблема «думки» як оціночного судження. Природа громадської думки. Проблема думки «громадської». Тема 3. Структура і функції громадської думки. Суб'єкти громадської думки. Об'єкти громадської думки. Функції громадської думки. Канали вираження громадської думки. Типи суджень громадської думки.	Семінар Лекція	Виконання самостійних завдань	2 4

Змістовий модуль II. Особливості формування громадської думки. Тема 4. Процеси формування, функціонування, вираження та обліку громадської думки. Формування громадської думки. Функціонування громадської думки. Вираження громадської думки. Облік громадської думки. Процеси розвитку громадської думки. Джерела і види соціологічної інформації. Специфіка каналів вираження громадської думки. Теми 5-6. Громадська думка в політичній та економічній діяльності. Основні напрямки маркетингових досліджень і громадської думки. Специфіка та методи маркетингових досліджень. Політична діяльність і місце в ній виборів, референдумів, опитувань громадської думки. Громадська думка і передвиборна програма кандидата. Референдум і громадська думка. Громадська думка в соціальному управлінні. Роль громадської думки в процесах підготовки та прийняття рішень. Прикладні аспекти застосування громадської думки та маркетингу (приклади соціологічних досліджень). Громадська думка в процесі організації виборів. Громадська думка і виявлення «цільових» груп електорату. Організація передвиборної пропагандистської кампанії. Аналіз ходу виборної кампанії, прогнозування її результатів.	Лекція Семінар Лекція Лекція Семінар	Виконання письмових теоретичних та практичних завдань Поточний контроль, Презентація доповідей Поточний контроль усне опитування Поточний контроль, усне опитування Виконання письмових самостійних завдань	2 2 2 2 2
--	---	--	--

Тема7. Громадська думка і пропаганда, реклама, публіцистика. Сутність пропаганди, PR, реклами та проблеми їх взаємодії з громадською думкою. Специфіка пропагандистського повідомлення та ефективність PR. Прояв діяльності PR-технології на функціонування громадської думки в сфері політики. Пропагандистське повідомлення та ефект пропаганди. Структура та зміст пропагандистського впливу на процеси формування функціонування громадської думки. Діяльність органів управління та виробництво інформації при формуванні громадської думки. Тема8. Соціально-психологічні аспекти функціонування громадської думки та методи її вивчення. Системи соціологічного вивчення громадської думки. Методи вивчення громадської думки. Соціальні чинники які «збурюють» компонент громадської думки. Місце і роль стереотипів як соціальних чинників «збурення» громадської думки. Пізнавальні характеристики опитування в ході вивчення громадської думки. Психологічні особливості функціонування громадської думки. Дослідник як провокуючий і як нейтралізуючий фактор у функціонуванні громадської думки. Специфіка аналізу документів при вивченні феномена громадської думки. Системи опитувань громадської думки. Класифікація та особливості систем опитувань громадської думки. Особливості формування інститутів громадської думки в Україні.	Лекція	Поточний контроль, бліц-опитування	4
	Семінар	Презентація доповідей	2
	Семінар	Виконання письмових самостійних завдань	2
	Лекція	Поточний контроль, усне опитування	2
	Семінар	Виконання практичних завдань	2
	Семінар Залік	Захист індивідуальних робіт	2

6. Організація самостійної роботи студентів

Структура дисципліни «Соціологія громадської думки» передбачає 38 аудиторних годин. Викладач повинен враховувати завдання курсу, забезпечуючи своєю діяльністю їх виконання, а також здійснювати контроль знань і консультативний супровід навчальної роботи студентів по ходу освоєння ними програми.

Програма розрахована також на поглиблену самостійну роботу бакалаврів. У лекціях викладаються лише вузлові питання і найбільш важливий матеріал, даються вказівки щодо вирішення практичних завдань і вивчення літератури, список якої додається до програми.

Оцінювання знань та підготовки студентів за дисципліною здійснюється відповідно до наступних критеріїв:

- знання понять іно-категоріального апарату курсу;
- володіння методами пошуку інформації; вміння відбирати та аналізувати інформацію при підготовці доповідей на семінарських заняттях, здатність сформулювати власну точку зору, логічність і доказовість викладу;
- вміння розв'язувати практичні завдання;
- ступінь використання нових знань, отриманих в рамках курсу, в процесі навчальної роботи і на іспиті;
- манера подачі матеріалу.

Методичні рекомендації студенту

Самостійна робота студента – це важливий етап підготовки фахівця. У процесі самостійної роботи студент має навчитися працювати з основними та додатковими джерелами, конспектувати їх; готувати відповіді на питання у вигляді тез та розширених конспектів; опанувати лекційний матеріал (розбиратися у сутності визначених концептів та понять, з'ясувати основні тези лекції, відповісти на основні та додаткові запитання за темою лекції тощо).

При вивченні навчальної дисципліни студентам пропонуються наступні види самостійної роботи:

- конспектування лекцій;
- підготовка до семінарських занять,
- виконання індивідуальних завдань (реферат та есе).

Підготовку до семінарських занять слід починати з вивчення відповідної глави підручника або відповідного конспекту лекцій. На наступному етапі підготовки необхідно ознайомитися з літературою до теми семінарського заняття. Після цього рекомендується скласти тези відповідей на всі питання семінарського заняття.

Під час самостійної роботи студенти повинні працювати з основною та додатковою літературою за темами. Це вимагає від них вміння конспектувати відповіді як на окремі питання, так і загальні теми.

Важливу роль при роботі над літературою грає організація праці. Перш за все, читання монографії здійснюється на двох рівнях: первинний перегляд передбачає загальне ознайомлення - з титульним аркушем, змістом, передмовою, укладенням, покажчиками. Що стосується вивчення самого тексту, то основними методами тут є конспектування та реферування, тобто

короткий виклад у письмовому вигляді змісту книги. При цьому слід пам'ятати, що як правило існує три основних види конспекту:

- текстуальний - при якому конспектування робиться з незначними відхиленнями від тексту оригіналу, тобто виписуються найбільш важливі висновки та ідеї;
- вільний конспект - в цьому випадку текст переробляється з урахуванням особистих індивідуальних, творчих особливостей студента, допускається виклад матеріалу власними словами, яке однак, не повинно змінювати загальний зміст твору;
- зведений конспект - готується за різними джерелами з метою розкрити певне питання. У зведеному конспекті узагальнюється зміст низки близьких за тематикою та змістом джерел в певній послідовності.

Під час самостійної роботи студенти повинні працювати з основною та додатковою літературою за темою дослідження. Це вимагає від них вміння конспектувати відповіді як на окремі питання, так і загальні теми. Особливу роль робота з літературою грає в процесі підготовки рефератів та наукового есе.

Реферат – це письмова робота науково-дослідницького формату, де стисло, оглядово викладається сутність певного наукового питання. Для підготовки реферату студенту необхідно опрацювати не менше 5 наукових джерел, чітко визначити (операціоналізувати) головні поняття теми, яку він досліджує, окреслити головні наукові підходи до її вивчення та стисло подати інформацію з проблемного питання.

Підготовка реферату сприяє поглибленню та закріпленню теоретичних знань з питань навчального курсу. Студенти набувають навичок самостійної роботи з літературою, навчаються порівнювати, аналізувати та систематизувати інформацію з різних галузей знань, мають можливість для порівняння їх з практичним досвідом. При виконанні самостійної роботи студенти користуються рекомендованою літературою та прикладами з власної практики, прагнучі, щоб конкретний матеріал був органічно пов'язаний з теоретичними положеннями.

Підготовка реферату вимагає опрацювання джерел (не менш 5), на основі яких студент формулює ставлення до визначеної проблеми та відображає його в письмовій формі. В рефераті повинні бути наступні частини: 1) вступ (0,5-1 сторінка), де визначена актуальність та головні завдання щодо вивчення даної проблеми; 2) основна частина (7-8 сторінок тексту), де студент досліджує поставлену проблему; 3) висновки (до 1 сторінки тексту) – основні висновки з роботи та 4) список використаних джерел (не менш 10 найменувань). Реферат повинен бути написаний науковою мовою, мати в тексті посилання на джерела (цитати, статистичні дані) тощо.

Есе—цесамостійний творчий, науковий і критичний розгляд різних поглядів щодо теми, внаслідок якого переконливо й аргументовано доводиться одна позиція – теза, заявлена у назві есе.

Основна частина тексту – власні думки, міркування, пояснення, аргументація, інтерпретації, які обґрунтовуються емпіричними даними або висновками інших дослідників.

Відповідно, самостійна робота студента складається з: 1) опрацювання лекційного матеріалу; 2) роботи з літературою; 3) підготовка реферату (до 10 сторінок, не менш 10 джерел у списку літератури); 4) підготовка есе (до 5 сторінок).

Теми рефератів:

1. Проблеми формування громадської думки в сучасному українському суспільстві.
2. Особливості прояви феномену громадської думки в сфері освіти.
3. Вплив соціального оточення на формування громадської думки.
4. Громадська думка в умовах демократії.
5. Громадська думка в умовах тоталітарного суспільства.
6. Громадська думка в суспільстві, що трансформується.
7. Місце громадської думки в духовній структурі суспільства.
8. Соціально-демографічні характеристики суб'єктів громадської думки.
9. Специфіка каналів вираження громадської думки з проблем освіти.
10. Дискусія як спосіб формування громадської думки.
11. Роль ЗМІ у формуванні громадської думки.
12. Джерела і шляхи формування громадської думки з проблем освіти в Україні.
13. Специфіка функціонування громадської думки на початку ХХІ століття.
14. Сучасні форми обліку громадської думки.
15. Соціальні проблеми розвитку маркетингу в Україні.
16. Розвиток громадської думки з питань підприємництва в Україні.
17. Маркетингові дослідження процесів розвитку тендерної толерантності.
18. Сучасні політичні процеси і маніпулювання громадською думкою.
19. Вплив ситуації в політичному житті країни на формування громадської думки.
20. Роль ЗМІ у формуванні громадської думки.

Перелік питань для підсумкового контролю:

1. Предмет, цілі, завдання, структура та функції соціології громадської думки.
2. Сучасний рівень розробленості соціології громадської думки: напрями сучасних досліджень, основні дослідницькі центри.
3. Історія соціологічного вивчення феномену громадської думки.
Історія розвитку наукових досліджень проблем соціології громадської думки в США.

4. Проблеми інституціоналізації громадської думки в Україні та інших пострадянських країнах.
5. Філософсько-соціологічний аналіз сутності громадської думки.
6. Структура громадської думки.
7. Способи збереження і поширення громадської думки.
8. Фактори зміни громадської думки.
9. Типи громадської думки та її основні властивості.
10. Природа громадської думки.
11. Проблема думки «громадськості».
12. Проблема ідентифікації громадської думки.
13. Особливості визначення суб'єктів громадської думки.
14. Простір об'єктів громадської думки.
15. Дискусійність, актуальність, значимість життєдіяльності суспільства - основні характеристики об'єктів громадської думки.
16. Різноманітність каналів вираження громадської думки та критерії їх класифікації.
17. Типи суджень громадської думки.
18. Функції громадської думки, їх роль у прививченні феномена громадської думки та в ході прийняття управлінських рішень.
19. Формування громадської думки, його джерела.
20. Роль інформації, ідеології та стереотипів в ході формування громадської думки.
21. Особливості латентного, актуалізованого і опублікованого громадської думки.
22. Закономірності функціонування громадської думки.
23. Вираження громадської думки, його цілі та методи.
24. Особливості врахування громадської думки.
25. Громадська думка в соціальному управлінні, процеси підготовки та прийняття рішень.
26. Роль соціолога в здійсненні сприяння ефективного соціального управління.
27. Економіка, політика, пропаганда-сфери життєдіяльності суспільства, де найбільш повно використовується феномен громадської думки.
28. Основні напрями маркетингових досліджень громадської думки.
29. Політична діяльність місцевих виборів, референдумів, опитувань громадської думки.
30. Зв'язок між політичною діяльністю і особливістю розвитку суспільної думки.
31. Референдум і громадська думка.
32. Роль місця пропаганди у розвитку громадської думки.
33. Сутність пропаганди, PR, реклами та проблеми їх взаємодії з громадською думкою.
34. Специфічні особливості PR у впливі на громадську думку.
35. Структура та зміст пропагандистського впливу на процеси формування і функціонування громадської думки.

36. Методи вивчення громадської думки.
37. Системи опитувань громадської думки.
38. Класифікація та особливості систем опитувань громадської думки.
40. Характеристика ряду зарубіжних і вітчизняних систем опитувань громадської думки

Технічне та програмне забезпечення (обладнання).

Кожному здобувачу потрібно доєднатися до навчального середовища Google Classroom, оскільки там розміщуються навчальні матеріали, проводиться оцінювання виконання самостійних робіт, ведеться журнал оцінювання навчальних досягнень, є можливість для листування з викладачем. У режимі дистанційного навчання - вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача до освітньої програми Google Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувач має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету. Для роботи в дистанційному форматі потрібні ноутбук/персональний комп'ютер/мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань,
- виконання завдань самостійної роботи,
- виконання індивідуальних завдань,
- проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) тощо.

7. Політика дисципліни.

- Вивчення дисципліни передбачає роботу в групі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються додаткові бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в дистанційному режимі за погодженням із викладачем дисципліни.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання практичних завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Здобувач, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.
- За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач отримує за заняття 0 балів і зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

- Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. При цьому оцінка знижується на 10 %.
- Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.
- Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.
- У разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.
- Списування під час контрольних робіт заборонене (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

8. Система оцінювання та вимоги.

Вимоги до знань та умінь студентів	Максимальна кількість балів, оцінка за шкалою ECTS
Повно й ґрунтовно володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання з відповідним аналізом й узагальненням вивченого. Простежував зв'язок теоретичного матеріалу з практикою.	A: 90–100б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання з відповідним аналізом й узагальненням вивченого.	B: 80–89б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом. Проте відсутня логічна послідовність у викладі матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	C: 75–79б.
Знання модулів передаються зазубреними з підручників (з конспекту) фразами. Відсутня логічна послідовність у викладі навчального матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	D: 66–74б.
Знання модуля передаються тільки за допомогою певних питань з боку викладача.	E: 60–65б.

Види контролю:

Вхідний контроль знань здійснюють на перших навчальних заняттях з метою виявлення рівня базових знань, умінь та навичок студентів із навчальної дисципліни.

Поточний контроль відбувається впродовж вивчення дисципліни на семінарських заняттях у формі: семінарів та виконання самостійних робіт та індивідуальною роботою.

Рубіжний(модульний)контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у вигляді тематичного тесту.

Підсумковий контроль відбувається у формі заліку (питання для підготовки наведено у Додатку).

Розподіл балів за видами діяльності:

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль I		Модуль II		Форма контролю
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	
Робота на семінарському занятті	5	-	-	9	45	Залік
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	7	35	
Виконання модульної роботи	10	1	5	1	5	
Разом			15		85	100
Розрахунок бала за курс: $100 + 100 / 2 = 100$						

Критерії оцінювання для кожного виду робіт

Оцінювання результатів *поточної роботи* (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи здобувачів) проводити за критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

Критерії оцінювання завдань репродуктивного характеру :

Критерій	100%	80%	60%	40%	0%
Факт виконання завдання: вчасність, повнота (змістовність, ґрунтовність),	Повністю і вчасно	Повністю/вчасно	Повністю/невчасно	Частково / невчасно	Не виконано
Відповідність вимогам: різноманітність джерел, здатність оперувати фактами і відомостями, аналізувати, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, робити узагальнення, формулювати висновки	Без зауважень	Несуттєві недоліки	Суттєві помилки	Суттєві помилки	

Завдання творчого характеру

Критерій	100%	80%	60%	40%	0%
Факт виконання завдання: вчасність, повнота,	Повністю і вчасно	Повністю/вчасно	Повністю/невчасно	Частково/невчасно	Не виконано
Обґрунтованість відповіді: аргументованість суджень, переконливість	Не викликає сумніву	Наявна	Фрагментарна	Сумнівна	Відсутня

доказів, доповіді не обмежені матеріалами підручника, продемонстровано зв'язок теорії практикою; конкретність висновків;					
Творчий підхід і індивідуальний стиль: нестандартний підхід у подачі матеріалу, специфічність способу виконання завдання; участь у дискусіях та доповненні відповідей інших	Чітко простежується	Простежується	Скоріше простежується	Майже простежується	відсутній

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів *підсумкового (семестрового) контролю*, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних джерелах, вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів

9. Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Арон Р. Етапи розвитку соціологічної думки. – К., Юніверс, 2004. – 397 с.
2. Барвінський А. О. Соціологія: Курс лекцій для студентів вищ. навч. закл. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
3. Барматова Світлана Петрівна. Політична соціологія: Курс лекцій: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2003. – 252 с.
4. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. – К., 2000 – 441 с.
5. Білоус В. С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посібник К.: КНЕУ, 2002. – 138 с.
6. Бодуен Ж. Вступ до політології. – К., 1995. – 414 с.
7. Вишняк О. І. Електоральна соціологія: Історія, теорія, методи. – К., Ін-т соціології НАНУ. 2000. – 307 с.
8. Волович В. І., Горлач М. І., Жиленкова І. М. та ін. Соціологія:

підручник. К.: Центр учбової літератури, 2009. - 808 с.

9. Головатий М.Ф. Соціологія політики. Навч. посібник. – К., МАУП, 2003. – 504 с.

10. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посібник - К.: КНЕУ, 2002. - 472 с.

11. Жоль К.К. Соціологія: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. – К., Либідь, 2005. – 440 с.

12. Іванова Н.Ю., В.Ф. Смоляннюк. Політологія. Навчальний посібник. – К., КНЕУ, 2011. – 286 с.

13. Крутінь Г.І., Чубур Н.В. Соціологія конфлікту: практикум. – К.: КНЕУ, 2007. – 152 с.

14. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія: Загальний курс: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. – 2. вид. – К.: Каравела, 2006. – 407 с.
15. Лукашевич М.П., Туленков М.В., Яковенко Ю.І. Соціологія: основи загальної, спеціальних і галузевих теорій: підручник К.: Каравела, 2008. 544 с.
16. Оссовський В.Л. Соціологія громадської думки / В.Л. Оссовський. – К.: Фоліант; Стилос, 2005. – 186 с.
17. Пилипенко В.Є., Вишняк О.І., Куценко О.Д. Спеціальні та галузеві соціології. – Навч. посібник – К., Каравела, 2003. – 368 с.
18. Погорілий О.І. Соціологічна думка ХХ століття. – К., Либідь, 1996, – 224 с.
19. Полторак В.А., Петров О.В., Соціологія політики. Енциклопедичний словник. // К., Видавництво Європейського Університету, 2009 – с. 361
20. Примуш М.В. Загальна соціологія: Навчальний посібник для студ. вищих навчальних закладів К.: Професіонал, 2004. – 590 с.
21. Реймон А. Етапи розвитку соціологічної думки. К., Юніверс, 2004.
22. Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: навч. посібник. – Вид. 2-ге – К.: Атіка, 2007. – 480 с.
23. Соціологічна енциклопедія / Ред. Кол.: Астахова В.І., Бакіров В.С., Городянко В.Г. (уклад.) та ін.. – К., Академвидав, 2008. – 456 с.
24. Соціологія: навч. посіб. / За редакцією Макеєва С.О. – 4-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 566 с.
25. Соціологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів (За ред. В.І. Воловича, М.І. Горлача, В.Г. Кременя та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 808 с.
26. Ципко С.Ю. Соціологія громадської думки: Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2006. – 64 с.
27. Шаповал М. Загальна соціологія. – К., Український центр духовної культури, 1996. – 368 с.

Додаткова література:

1. Городяненко В.Г. Соціологія громадської думки – «СОЦИОПОЛИС». – Изд-во «Арт-Пресс», 2000. – 264 с.
2. Дем'яненко М.М., Каращук М.Г. Особливості використання популізму у вітчизняних засобах масової інформації. Гілея. Вип. 103. С. 319–322.
3. Заславська О.О., Посвістак О.А., Налімова В.В. Новий популізм як технологія політичного маркетингу політичних партій. Актуальні проблеми політики. 2022. Вип. 69. С. 65–73.
4. Іванов В. Ф. Соціологія масової комунікації : Навч. посіб. – К. : Київ. ун-т, 2000.
5. Кавка В.В. Популізм як ефективна політична технологія сучасних виборчих процесів в Україні. Гілея. 2015. Вип. 102. С. 406–408.
6. Кіянка І.Б. Популізм як феномен політичного життя. Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Політологія. 2013. Т.21. Вип. 23(4). С. 24–29.

7. Ключник Р.М., Невесела К.О. Популізм як сучасний політико-економічний феномен. Академічний огляд. 2020. № 2(53). С. 5–15.
8. Королько В. Г., Некрасова О. В. Зв'язки з громадськістю. Наукові основи, методика, практика. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2009. – 831 с.
9. ЛевадаЮ.Людина,натовптамасавгромадськійдумці//Соціологія :теорія,методи,маркетинг.–1998.–№1-2.–С.80-91.
10. Лалл Д. Мас-медіа, комунікація, культура, глобальний підхід. – К. : КІС, 2002.
11. Масова комунікація : Підручник / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов, В. А. Вергун. – К. : Либідь, 1997.
12. МартиновА.Ю.Популістськіпартіїукраїнах-членахЄвропейського Союзу: ідеологічний профіль та діяльність на початку ХХІ ст. Проблеми всесвітньої історії. 2017. № 2 (4). С. 100–109.
13. НельгаО.В.Соціологіягромадськоїдумки:Навчальнийпосібник. – Харків, 2008.
14. Новакова О.В. Тренд популізму у сучасному політичному процесі. Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Політологія. 2017. № 1. С. 137–145.
15. Прядко Т. Популізм як ризик демократичного розвитку і засіб політичної мобілізації електорату. Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/21170/Priadko>.
16. Сафіуліна К.Р. Як формувати виважену громадську думку щодо актуальних проблем житлово-комунального обслуговування: методичні рекомендаціїорганізаціїтапроведеннягромадськихфорумів:ІМР/ПАДКО /АгентствоСШАзміжнародногорозвитку.–Київ,2005.–60с.
17. Соціологія: кредитно-модульний курс : навч. посіб. / М. А. Козловець, В. О. Соціологія: навч.-метод. посіб. / [Л. В. Горохова, та ін.]; [за ред. М. А. Козловця]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 246 с.
18. СурмінЮ.П.Теоріягромадськоїдумки/СурмінЮ.П. –К.:МАУП, 1999. – 72 с.: іл. – Бібліогр. : С. 67–68.

Дистанційнікурситайінформаційніресурси

- 1.Соціологія – Фляшнікова А.Б. [Електронний ресурс]: дистанційний курс Moodle для студентів / А.Б.Фляшнікова –К.: КНЕУ, 2020. – Режим доступу: <http://193.110.163.11/moodle/course/view.php?id=93>
2. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
3. InternationalJournaloftheSociologyofLeisure.
<https://link.springer.com/journal/41978>
4. Журнал«Демографіятасоціальнаекономіка»Інститутудемографіїта соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України.
http://dse.org.ua/index_ua.html

5. Проекти та дослідження Українського інституту соціальних досліджень імені Олександра Яременка. <http://www.uisr.org.ua/projects>

6. Публікації Київського міжнародного Інституту соціології. <http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=pub>

7. Электронная библиотека Института социологии НАН Украины. http://isoc.com.ua/institute/el_library.php

8. THESIS: теория и история экономических и социальных институтов и систем . <http://ecsocman.hse.ru/thesis/>